

Questing™

Gołdap wczoraj i dziś

Gołdap wczoraj i dziś

Drogi Questowiczu, do pięknej Gołdapi z Questem zawitałeś I pod moją opiekę z miejsca się dostałeś. Mam na imię Geldo, tu się urodziłem, tu dziad mój się rozdził... Pozwól jednak, że wyjaśnię, skąd tej miejscowości nazwa się wywodzi.

„Gelde” w staropruskiej mowie oznaczało „niecka”, „Ape” zaś to rzeka – wiem to już od dziecka! Nim jednak miasto w tym miejscu powstało, Pruskie plemię Jacwingów tu zamieszkiwało. Przez Krzyżaków Sudowami byli także zwani. Czas zacząć wędrówkę Jacwingów śladami!

Stać tak, by Centrum Informacji Turystycznej mieć tuż za plecami; Obróć głowę w prawo, w lewo, przed się strzel oczami... Znajdź w zasięgu wzroku 4 schody i ku nim się skieruj. Za pierwszymi pasami w kierunku rynku dziarsko pomaszruj. Gdzieś pod nogami zegar... wspaniale zgadujesz! Uważnie stań tam, gdzie koniec strzałki Grecję pokazuje. To odpowiedź prosta! Na obrębie koła ujrzyś ważne słowa... Zapisz je poniżej – odpowiedź gotowa!

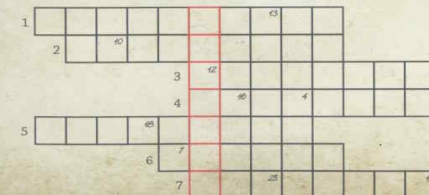
Jeszcze w 2010 roku obok stał to dobrze znany Pomnik Braterstwa Broni – bardzo poważany. Wróćmy do zegara, bo jest wyjątkowy przede: To pierwszy zegar słoneczny na świecie, Który pokazuje zarazem czas letni oraz czas zimowy. Oto tajemnica zegara budowy: Na płaszczyźnie czas letni oczy nasze obserwują. Zaś bloki na obwodzie koła zimową porę dnia wskazują. Miasta partnerskie Gołdapi na zegarze także wypisano. Odległości do nich, także kierunki dokładnie podano. Za „rosyjską” strzałką (a dokładnie Rosja „Gusiew”) w górę obróć teraz oko. Czy szczylinę między budynkami widzisz tam wysoko? Nad nią krzyż pokazań. Ku nim teraz właśnie skieruj swoją nogę (Pamiętaj, by bezpiecznie przechodzić przez drogę!). Właściwe pasy powiodą Cię w „tuneli” stronę. Niech pierwszy „tunel” i podwórko po lewej za Tobą będą zostawione, Drugi „tunel” także. Zejdź schodami potem. Ich liczba to: ... Doskonale wypełniaś Questową „robotę!”

Rozejrzyj się dobrze. Świątynia tuż przed Tobą stoi. Nie podchodzi do niej, lecz pozostań tu na miejscu swoim. Pozwól, by słów kilka o niej było powiedziane.

Dzisiaj pod NMP Matki Kościoła wezwaniem, Dawniej protestancką parafię mieściła (Data 1568 roku jej początkiem była). A w 1992 roku katedrą diecezji ełckiej go nazwano. Jan Paweł II podniósł kościół do owej godności, Przydając gmachowi niemiełej świętości.

Na kościelnym wzgórzu, wiedz o tym, Podróżniku miły, Dawniej inne budowle rozmieszczone były: Dom pastora, szkoła i „szpital”, mieszkanki Ochronką go zwali – Sieroty i ludzie bezdomni tutaj byli przyjmowani. Czas ruszać w drogę; stań tak, by kościół zostawić po lewej I w kierunku pasów rusz śmiało przed siebie. Który z nich wybierzesz? Pozwól, że odpowiedź dam Ci teraz małą: Przejdź na drugą stronę drogi, kolejną zebrał przeskok także śmiało. Tak, aby dojsz do budynku z nazwą „drewnianej” ulicy... Ulica... – koniec tajemnicy! Obok zaś trzy herby znane mi od dziecka: Z lewej herb Elku, a z prawej – Olecka Herb naszej przepięknej Gołdapi pośrodku natomiast widnieje. Hohenzollernowie brandenburscy nadali miejscowości pierwsze przywileje. Z polecenia księcia Albrechta to Bronisz Rostek osadę lokował. Zaś jego następcą Albrecht Fryderyk prawa miejskiej jej przyznawał. Stąd w prawej dolnej części herbu ich srebrny herb rodowy. A w lewej górnej – orzeł brandenburski, do lotu gotowy.

Zostawmy herby i w trasę znowu wyruszamy. W kierunku widoku, co dość niezwykajny: Rzędu drzew, przy których głązy będą rozmieszczone... Ile ich widzisz? Czy już policzone? Zrób zatem od ostatniego kamienia dużych kroków tyle, Ile głązów dokładnie tutaj naliczyłeś! STOP! Skręć w ścieżkę, która wiedzie do pomnika. Poznasz postać Kanta, dosłowny unikat! Tablicę informacyjną raz, drugi i trzeci przeczytaj – Niejedna odpowiedź będzie w niej ukryta! Zagadki z krzyżówki ważne hasło zaraz nam podadzą: Kierunek dalszej drogi dokładnie doradzą!

1. Kant był rektorem i...
2. Pierwsza dzielnica, w której specjalizował się Kant, to...
3. Zimą 1765/1766 po raz który Kant przebywał w Gołdapi?

4. Imię Kanta to...
5. Nazwa Uniwersytetu Królewskiego
6. Imię generała, który zaprosił Immanuela Kanta do Gołdapi
7. Immanuel Kant był filozofem, matematykiem, fizykiem, geografem i...

Czy już wiesz, gdzie dalej poprowadzi przygoda wspaniała? Tak, masz rację – w kierunku... (gdzie pomaszrujesz? Odkryjesz spisując główne krzyżówki hasło) Podbiegnij do schodów – ku górze Cię nimi teraz poprowadzę, A zaraz za nimi skręć w lewo zgodnie z Questem radzę. Potem znowu w lewo, przez bramę powiedziasz nas trasa wesola. Przystan, rozejrzyj się bacznie dookoła! Rusz, gdzie oczy dojrzą łuki kolumnowe. Zwroć się do nich plecami. Masz zadanie nowe: Skieruj się ku budynkowi z drewnianymi bramami, Gdzie potrójne drzewo oczy także mami. Po lewej stronie szpital będziesz miał w zasięgu wzroku.

Mówi się, że stoi tu od około 1900 roku, Ale czy to prawda? Sam osądź! Ruszaj teraz tam, gdzie komin zobaczysz!

Stać do niego tyłem i wróć na rozwidlenie dróg, Tam, gdzie tyłem do kolumny stałeś. Skieruj bieg swych nóg Tam, gdzie jeszcze dzisiaj nie zmierzali... Przejdź więc przez pasy ostrożnie, ale krokiem śmiałym! Pamiętaj, że odnajdziesz je na kolejnym przejściu! Przystan teraz. Szkołę Podstawową nr 1 na wprost tu zobaczysz;

m. Mikołaja Kopernika w Gołdapi – czy spamiętać raczysz? Ładanie związane z fotografią teraz jest przed nami: zdjęcie sprzed lat na ulotce mamy przed oczami. A przed sobą krajobraz współczesny. Tu zagadka drzemie: Patrząc przed siebie – jakiego widzisz różnice w terenie?

Wybierz taką drogę, by szkołę po prawej zostawić I małym spacerem nieco się zabawić. Za chwilę za budynkami po prawej stronie Piękne drzewa dojrzyś – jak znowi się one? Oj! Tutaj Ci podpowiem – toż to są dęby! Warto więc co nieco nadwzrzyć głowę! Jeżeli nie wiesz, które drzewa, podpowiem, dodając, Że nad wszystkimi innymi ich korony się rozprzestrzeniają. To pomniki przyrody; gdy je porachujesz (—), Nie zbaczając z drogi, dalej powędrujesz. Trasa bezpiecznie przez pasy teraz nas powiedzie, Do wieży, którą po lewej dojrzyś gdzieś na przedzie. Przez chwilę zamilknie, a Ty się skoncentruj na ścieżce; Już przy wieży cieniem wróc do mnie po miłej przebieżce!

Czy naprzeciwko wieży cieniem stoisz? Rok jej powstania jest zatem już w zasięgu Twoim. Tu na karcie Questu zanotuj go śmiało: ... Aż do 1986 roku to miejsce wód wszystkim dostarczało. Jeżeli masz ochotę wejść do środka, kilka złotych musisz mieć gotowe, (Lecz pokaż ulotkę Questu – zapłacisz połowę). Poproś o bilet, ruszaj na zwiedzanie (najlepiej schodami), a gdy Wyjdiesz przez najwyższe położone drzwi, Po lewej stronie w oddali zalew gołdapski zobaczysz, Niedaleko gołdapskie jezioro dojrzeć także raczysz... Po prawej Piękna Góra gdzieś się za to wznosi. Kody QR kryją ciekawostki, sprawdź aż się prosi!

Jeżeli nie masz przy sobie gotówki, stań do wieży tyłem I rusz w kierunku drogi, z której przed chwilą przybyłeś. Dojść do najbliższych pasów; pociągnąć nosem tutaj nieco trzeba – Może z piekarni po prawej poczujesz świeży zapach chleba! Odrzuć się do niej tyłem i przez pasy szybko rusz, Kolego – Dobrze rozejrzyj się teraz na prawo, na lewo... Na wprost... Gdzieś na budynku zobaczysz koguta; Znaczą Twój kierunek, więc ruszaj doń „z buta”! Prawdopodobnie wille oficerskie niegdyś tu się znajdowały. Dzisiaj są już tylko wspomnieniem, ale godnym chwały. Dotarłeś do celu? Przypatrz się dobrze kogutowi, Wyraźnie „podpowie” Ci dalszą drogę przygody Questowej. Podążaj w stronę, którą jego ogon pokazuje – Zatem znów przed siebie dziarsko maszeruj! Gdzieś po prawej stronie na budynku liczbę 27 zobaczysz, A pod nią nazwę ulicy – zapisać ją raczysz?

Dalej prosto przed siebie podążaj, lipy i klony mijając, Boisko szkolne za sobą także zostawiając. Kolejna zagadka dla Ciebie gotowa: Nad miejscową gwarą teraz popracuj głową. Stań zatem na chwilę i przyporządkuj strzałkami Słowa dawnej gwary i znaczenie, które dobrze znamy:

„DOKUKA”
„TATEBKBY”
„NIEZDATNY”
„ZACIMIAĆ”
„BEDZIE”
„PACHNIEJE”

pachnie wystarczy, dosyć zasłaniać światło tak jakby utapienie, dokuczliwość nie pasujący, zużyty

Zagadka rozwiązana? Zatem dalej ruszaj, mój Kompanie! Nie zaszkodził teraz pomachać szkole – ot, na pożegnanie. Cały czas prosto przed siebie maszeruj. W poboczne ulice kroków swych NIE kieruj. Pierwsza ulica z lewej za szkołą pewną tajemnicę skrywa; Postuchaj, choć do niej nie podchodzi – czasu nam nie zbywa! Ulica Tatyz... Od kogo ta dziwna nazwa się wywodzi? Mało kto w Gołdapi świadom tej historii... Poznać ją się godzi:

„Historia Stanisława Tatyz – żołnierza – okazała się zarówno romantyczna, jak i tragiczna. W 1939 r. żołnierz Wojska Polskiego biorący udział w kampanii wrześniowej dostał się do niewoli niemieckiej i został wysłany na „roboty do bauera”. Tenże gospodarz miał córkę, w której zakochał się z wzajemnością żołnierz. O ich romansie dowiedzieli się Niemcy i ku przestrodze dla pozostałych Polaków przeprowadzono publiczną egzekucję. Stanisław Tatyz na oczach rodaków został powieszony, a jego ostatnie słowa przed śmiercią prawdopodobnie brzmiały: Kocham Cię, Rita”. Nagrobek z tablicą upamiętniającą to tragiczne wydarzenie można zobaczyć po prawej stronie drogi do Botkan przed domem p. Muszyńskiego. Czy w tym grobie spoczywa Stanisław Tatyz – tego nie wiemy.”

Edward Zyczkowski

Przygoda nas wzywa, ruszaj więc raz-dwa, Wędrując przed siebie, aż po prawej ujrzyś duży głaz. Przystan przy nim, z powagą, skupiony... Zagadka gotowa! Zerkając na kamień, uzupełnij słowa: Pomnik wzniesiony w pamięci ... w Gołdapi. Ofiar nazizmu w latach ... Obelisk wzniesiono na miejscu starej ... Szpalonej przez nazistów w czasie ... roku.

Rozejrzyj się dokładnie. Idź przed siebie dalej, Zatrzymaj się, jeśli po drugiej stronie ulicy cyfrę 12 ujrzałeś. Pięć pierwszych kamień, Wędrowcze mój miły, Najstarsze domy tutaj stanowią. Kontynuuj spacer. Jest już skrzyżowanie? Tam na pasach w lewo skieruj się, Mospanie! Budynek poczty po drodze zaraz nam „wypada”, Nie będe Ci dzisiaj jednak o nim opowiadać. Cały czas przed siebie prosto, prosićtenko idź, Aż w oddali nad dachami zobaczysz duży czarny krzyż. W jego kierunku teraz bezpiecznie pasami Przejdź tu przez ulicę. Skarb wkrótce przed nami!

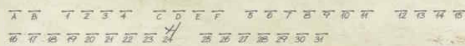
Do 1945 jedynie rzymsko-katolicki kościół w mieście wznosi się przed nami; Św. Leon i św. Bonifacy są jego patronami. W roku 1894 w stylu neogotykiem został zbudowany; Dziś jako jeden z ważniejszych zabytków Gołdapi jest znany.

Kościół ten ma ambonę z baldachimem, trzy ołtarze drewniane, Organy z XX wieku, pięknie wykonane...
Witraże w oknach prezbiterium i nawy ozdobił stanowiąc niemałą. Świątynia ta była jedyną z wojennych zniszczeń ocalałą.
Jeżeli brama otwarta, możesz zobaczyć, co we wnętrzu drzemie – Pamiętaj jednak, by wrócić znów przed ogrodzenie!
Ogrodzenie jest białe, lecz czarny element w sobie też zawiera: Masz rację, czarny – – – – – na nas zeń spoziera.

Zostaw kościół za sobą, ogrodzenie po prawej stronie omijając. Dojdziesz do końca drogi! Z lewej nowe ciekawostki na Ciebie czekają: Oto Miejskie – – – – – nie skręcaj do niego, Lecz udaj się w kierunku przeciwnym do napisu tego!
Na drugą stronę drogi bezpiecznie przeskocz krokiem śmiałym; Miniesz koszary wojskowe, zabytek niemały, Koszary piechoty (Infanteriekaserne), w których stacjonował Pułk hrabiego Dönhoffa – nazwa „zabytkowa”:
Infanterie Regiment Nr 44 Graf Dönhoff.
Koszary w czasie działań wojennych poważnie zniszczone zostały; Gdzieś po lewej stronie INTERNAT – – – – – wznosi się niemały,
A zaraz za nim w szarym budynku mieściło się centrum rozrywkowe: Masz rację, znajdowało się tu CASINO wojskowe.

Idź przed siebie, drogowskaz kierunek Ci wskaże, Szukaj nazwy MUZEUM na owym drogowskazie! Skręciłeś zatem w lewo, koszary wciąż ciągną się z lewa. Kiedy brama w kierunku koszar do środka zaprosi, mapy się spodziewaj. (Lecz pamiętaj to nie ta brama do restauracji tylko zdecydowanie – następną!)
Podpowiem: po prawej stronie szukać nie zawadzi... Do gmachu Muzeum drogę dobrą Ci doradzi! Która zatem cyfra poprowadzi Cię do tego celu? E Brawo, pięknie odgadujesz, drogi Przyjacielu! Stań do mapy tyłem i śmiało w prawo pomaszeruj; Za pierwszym budynkiem znów w prawo do celu się kieruj!

Muzeum Ziemi Góldapskiej Cię wita – to nie tajemnica, Że nosi imię – – – – –
Jeżeli brama zamknięta, nie martw się tym wcale! Spisz hasło z liter i cyfr ukrytych na ulotce całej:

Jak widzisz, to bardzo ważna data dla naszego miasta! Gdzieś na pomniku przed oczami również wyrasta. Gdy brama otwarta – odrysuj literę, którą dojrzyysz na pomniku, Wybitną, czerwoną – innych jest bez liku! Jeżeli wrota zamknięte, wystarczy, że sam ją sobie narysujesz; Skarb odnaleziony, brawo, gratuluję!

* Mieczysław Ratuszewska, „Słownik gminy pogranicza Suwalszczyzny i dawnych Prus Wschodnich”

Gdzie to jest?

Góldap – niektórzy twierdzą, że znajduje się na końcu świata, inni mówią, że tu zaczyna się Europa. Góldap leży w północno-wschodniej Polsce, na granicy z obwodem kaliningradzkim. To jedyne uzdrowisko w województwie warmińsko – mazurskim.

Jak dojechać?

Do Góldapi dostaniesz się samochodem lub komunikacją PKS. Od strony Elku wiedzie tu droga krajowa nr 65, od strony Węgorzewa – droga wojewódzka nr 650. Z Suwałk jedziesz tu najpierw drogą nr 652, a następnie w Kowalach Oleckich łączysz się z drogą krajową nr 65.

Początek Questu:

Wejście do Centrum Informacji Turystycznej przy Placu Zwycięstwa 16.

Czas przejścia questu: 90 min.

Potrzebne rzeczy:

Długopis, bilet wstępu na Wieżę Ciśnień (Z Questem koszt biletu wynosi 50% od podstawowej kwoty – 5 zł, czynna od maja do końca września)

Autorzy questu:

Piotr Bartoszuik, Radosław Chrzanowski, Stella Kramkowska, Beata Otto, Anna Szymaniak

Tu rysunek swój wykonaj

Quest zrealizowała Fundacja Rozwoju Regionu Góldap ze środków Gminy Góldap w ramach zadania Promocja Gminy Góldap przy współpracy z Planet PR

